

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Diplomová práce:	Legal Design
Autor:	Michal Kuk
Školitel:	JUDr. Mgr. Michal Urban, Ph.D.
Oponent:	Mgr. Tomáš Friedel, Ph.D.

Vyjádření oponenta:

Termín *Legal Design* představuje v právním světě žhavou novinku. O tom, zdali skončí jako pěna dní, nebo svou existenci v odborném právním diskursu (nikoli jen praxi) obhájí, rozhodne teprve budoucnost. Již nyní by bylo možné proti *Legal Designu* vznášet mnohou námitku. Autor v Závěru práce píše o přehnané orientaci oboru na proces, namísto obsahu a o nedostatečném akademickém a výzkumném ukotvení. S obojím souhlasím a nadto dodávám pochybnost o novosti veškerých do *Legal Designu* řazených témat a nástrojů. (Proto v první větě užívám slova *termín* a nikoli *obor*. Například prvky vizualizace léta velmi pěkně fungují u dopravního značení. Typografii se zase věnovali – byť s poněkud jinými záměry – advokáti už v dobách, kdy se honorování podání odvíjelo od počtu stran. Vznikl tak zvyk 1. stránku ponechat prakticky prázdnou, a všechny stránky psát na upraveném psacím stroji s většími písmeny na kladívkách apod.) Nemohu se tedy zbavit dojmu, že nejde ani tak o novost, jako o míru, s jakou se vyžadují inovace. (*Relativně nedávno* Viktor Knapp ve své *Teorii práva* píše o právní informatice jako o novém oboru. Dnes už si žádnou právní praxi nesvedeme bez právních systémů představit.)

Zdráhám se však souhlasit se způsobem, kterým se autor s kritikou vyrovnává. Pouhým konstatováním, že smyslem práce nebylo (dosud ještě nezavedený) obor hájit, ale pouze představit, si autor významně zlehčuje pozici. Na druhou stranu je třeba dodat, že ať už se jedná o nový obor či nahlížení „starých“ témat novou optikou, samotné představení základů autora stálo zhruba 80 stránek textu. Rozsáhlejší obhajoba by tedy pravděpodobně skutečně znamenala významné navýšení rozsahu práce.

Vyjděme tedy autorovi v ústrety a zapomeňme na námitky výše. (Konečně, i představení čehokoli – ať už domněle nebo skutečně nového – vyžaduje vyvinutí významného úsilí, o čemž svědčí i předložená práce.) Nabízím autorovi následující experiment. Jsem modelovým čtenářem ze str. 3. (*člověk s právním povědomím či vzděláním, který však o oboru Legal Designu nikdy neslyšel*), kterému byl text práce předložen jako jeden z prototypů, a to k poskytnutí zpětné vazby. (Zpětnou vazbu v „neposudkovém stylu“ poskytnu níže.) Autora pak zvu k tomu, aby v duchu *Legal Designu* navrhnul, jak práci na základě zpětné vazby pozměnit, případně jakými způsoby (a s užitím jakých nástrojů) by změn dosahoval.

Čtenářova zpětná vazba (vychází z verze diplomové práce odevzdané elektronicky):

- Když vidím titulní stranu, nevím, o čem práce je.
- Tu se mluví o právníkovi, tu o advokátovi, tu o právu ve smlouvách, tu o legislativě a právním vzdělávání. Do toho behaviorální právo a ekonomie, jednoduchý jazyka a stakeholder a architektura soudních budov. Jsem z toho všeho zmatený. Nevím, co se uplatní kde a s čím. Do toho se stále opakuje, že někdy se uplatní něco, jindy něco jiného. Jenže kdy a kde a co? Neumím si to představit. A vůbec, musí tu být všechno? A v tomhle pořadí?
- Neumím dobře anglicky. Chápu nepřekládání termínů (při zachování jejich vysvětlení), nechápu vše ostatní anglické. Na druhou stranu jsem rád, že za mě tvůrce přečetl tolik knih, článků a blogů, a to navíc v cizím jazyce.
- Mám dojem, že větě *Error! Use the Home tab to apply Nadpis 1 to the text that you want to appear here.* by měla být věnována pozornost. Stejně jako desítkám chybějících čárek, řadě překlepů apod. (Například *To samozřejmě neznamená, že určité principy nejsou aplikovatelné i jakékoli jiné psaní, avšak centrum zájmu oboru je jiné.* z podkapitoly *Plain Language*.) Existuje důvod, proč není text zarovnaný do bloku? Rozskotačené konce řádků mě ruší při čtení.
- Čtu sice elektronickou verzi, ale nejsem stále online. (Někdo navíc bude číst i verzi tištěnou, že?) Přitom bych rád věděl, jak vypadají obsahy odkazů. (Především u odkazů na názorné příklady. Např. Legito mě zaujalo natolik, že jsem si ho našel později na webu. Bylo to ale nepohodlné.)
- Hodně se mluví o zahraničí, jak si vede Česká republika?
- Udělat „Legal Design cokoli“ mi přijde relativně dost složité – spousta myšlení, spousta lidí. Není někdy prostě jednodušší, když si to spolu řeknou dva právníci nebo právníčky právníčtinou? A jestli ano, kdy?

Na závěr posudku je třeba autora práce výslovně pochválit za to, s jakým nadšením a odvahou se pustil do nesnadného úkolu přiblížit čtenářstvu rodící se, neprobádaný a multidisciplinární obor či tematické zaměření.

Vzhledem k výše řečenému tak doporučuji práci *Legal Design* autora Michala Kuka k obhajobě.

V Nymburce dne 23. 2. 2019

Tomáš Friedel